

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

	ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ ШАБАЦ Добропољска 5, 15 000 Шабац
I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
<p>Датум и орган који је именовео комисију На седници Наставног већа одржаној 18. 5. 2018. године именована је комисија за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Др Љиљана Станков, професор струковних студија за област педагошких наука, ментор Др Бранка Будимировић, професор струковних студија за област математичко-информатичких наука, председник. Др Вјекослав Будимировић, професор струковних студија за област математичко-информатичких наука, члан.</p>	
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Марија, Биљана, Новаковић, индекс бр. 15/17 СП, студент специјалистичких студија – смер специјалиста за методiku реализације припремног предшколског програма</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 15.12.1983. године, Лесковац, Република Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив завршног-специјалистичког рада 2018. Шабац, Истраживачке активности у области упознавања природних појава</p>	
<p>4. Научна област из које је стечено звање : СТРУКОВНИ ВАСПИТАЧ</p>	
III НАСЛОВ ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА : ИСТРАЖИВАЧКЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ УПОЗНАВАЊА ПРИРОДНИХ ПОЈАВА	
IV ПРЕГЛЕД ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА: <p>Специјалистички рад је обима 60 страница, од тога 51 страница основног текста, 1 страница списка литературе (15 библиографских јединица), 8 страница прилога.</p> <p>Садржај рада је следећи: Теоријски део сачињава три поглавља. У оквиру првог поглавља, <i>Истраживачке активности</i>, кандидаткиња истиче њихов значај за целокупни развој предшколског детета, а затим се бави методама и поступцима којима се подстичу интересовања деце, организацијом простора и улогом васпитача, наглашавајући да је акценат на процесу а не на самом продукту дејег рада. У другом поглављу, <i>Деце и природне појаве</i>, описује начине упознавања деце са оним појавама, за које је на предшколском узрасту наглашено интересовање - магнетизам, електрицитет, светлост и сенка, звук, вода, ваздух. У трећем поглављу, <i>Истраживачке активности у области природних појава</i>, даје приказ активности и радионица за децу и родитеље које су реализоване у вртићу а чиниле су полазиште за емпиријско истраживање. У оквиру Методолошког дела дата је анализа резултата истраживања а затим Литература и Прилози.</p>	

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:

Предмет истраживања

Предмет истраживања је заступљеност истраживачких активности у раду са децом и начин на које деца долазе до сазнања о природним појавама.

Циљ истраживања

Утврдити ниво заступљености истраживачких активности у раду са децом и идентификовати факторе који утичу на тај ниво.

Задаци истраживања

На основу циља постављени су следећи задаци:

1. Утврдити колико су, у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста, заступљене истраживачке активности у области упознавања природних појава.
2. Идентификовати факторе који утичу на ниво заступљености истраживачких активности.
3. Утврдити на који начин и у којој мери, родитељи подстичу интересовања и сазнања деце о природним појавама.

Хипотезе истраживања

Општа хипотеза:

Претпоставља се да у раду са децом истраживачке активности нису заступљене у довољној мери.

Посебне хипотезе:

1. Већина васпитача не реализује истраживачке активности када упознају децу са природним појавама. Појаве у природи радије објашњавају усмено или показују. Не постижу да сваком детету пруже могућност и времена да самостално открива кроз практичан рад.
2. Фактори због којих се не примењују истраживачке активности су услови рада. Васпитачи често немају довољно потребних средства и материјала за реализацију истраживачких активности и експеримента. Не организују се посете у истраживачке сврхе, излети у природи, као ни посете музејима. У свим групама је велики број деце, што ствара додатне тешкоће. Због тога се васпитачи одлучују на фронтални облик рада.
3. Родитељи не подстичу интересовања деце о природним појавама. Веома често се дешава да не прате њихова интересовања а већину појава у природи деца не умеју да објасне.

Методе, технике и инструменти

Ово истраживање се темељи на утврђивању постојећег стања и његовој анализи, и зато се кандидаткиња определила за дескриптивну методу. Истраживачка техника, која је коришћена за прикупљање података, је анкетирање. Истраживачки инструменти су конструисани за потребе овог истраживања и сачињавају их два анкетна упитника који су били намењени прикупљању података од васпитача и родитеља.

Упитник за васпитаче садржи 15 питања затвореног типа. Прво питање се односи на модел васпитно-образовног рада васпитача. Друго питање се односи на процену васпитача о интересовањима деце у васпитној групи о природним појавама. Наредна група од шест питања односи се на начин рада, организацију и реализацију истраживачких активности у вртићу. Следећа питања (9-12), усмерена су на начин структурирања простора и опремљеност себе, као и начин обезбеђивања потребних материјала и средстава. Последња три питања се односе на учесталост реализације истраживачких активности и начине повезивања са локалном заједницом, у циљу њихове успешније реализације.

Упитник који је конструисан за прикупљање података од родитеља, има шест питања затвореног типа. Прва два питања се односе на то колико времена и на који начин проводе са својим дететом. На треће и четврто питање, родитељи су давали одговор о интересовањима своје деце и начине на који им омогућавају да дођу до потребних сазнања о природним појавама. Последња два питања се односе на сарадњу родитеља и вртића у припреми и реализацији истраживачких активности.

Узорак истраживања

Популацију су чинили васпитачи запослени у Предшколској установи „Полетарац“ у Старој Пазови, Новој Пазови и Голубинцима, као и родитељи деце која похађају вртић у оквиру ове Предшколске установе, у Новој Пазови.

Узорак истраживања чинили су васпитачи припремних предшколских група, изабрани као намерни (циљни) узорак. Укупан број испитаника је 32, од тога су 16 васпитача запослена у објектима у Старој Пазови и то 12 васпитача у целодневном и 4 васпитача у полудневном боравку. Из Нове Пазове је анкетирано 11 васпитача, 8 у целодневном и 3 у полудневном боравку. У објекту у Голубинцима је анкетирано 5 васпитача, 4 у целодневном и 1 у полудневном боравку.

Родитељи чија деца похађају припремну предшколску групу, чинили су пригодни узорак. Укупан број испитаника је 32 а сви родитељи су из Нове Пазове.

VI РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Првим задатком који је постављен, настојало се да се утврди колико су у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста, заступљене истраживачке активности у области упознавања природних појава. На основу добијених резултата, кандидаткиња закључује да више од половине васпитача (66%) реализује активности истраживачког карактера једном недељно, док остали (34%) то чине једном месечно. Када су у питању излети у истраживачке сврхе, већина васпитача их организује једном месечно (72%), док остали (28%) то чине једном недељно. Велики број васпитача обележава Дан планете Земље и то тематским активностима у соби (39% васпитача), шетњом у природи (39% васпитача) и

радионицама са родитељима (22% васпитача). Веома мали број васпитача је истако да обележавају Дан науке посетом музеја (10%) и радионицама са родитељима (10%), док се ниједан васпитач није изјаснио да посећује истраживачки центар или да примењује неки други начин обележавања. Установљено је да васпитачи најчешће упознају децу са природним појавама вербалним путем тј. разговором и описивањем појава (27%). Након тога, следи приказивање филмова (23%), посета и контакт са стручњацима (15 %) и посматрање појава у природи (14%). У раду васпитача су веома мало заступљени експерименти (9%), огледи (8%) као и манипулативне и експресивне активности (4%).

Сви анкетирани васпитачи реализују активност тако што деци пружају могућност да посматрају експеримент, фотографски/илустративни материјал или тродимензионалне предмете/макете, реализују експерименте у мањим групама или у пару и разговарају о експерименту. Само мали број васпитача (8%), омогућава да деца сама експериментишу. Док велики број васпитача укључује децу у припрему средстава (42%) и припрема децу за тему коришћењем литературе (40%), веома мали проценат њих пружа деци могућност да сами бирају тему (12%) и експерименте (6%), а ниједан васпитач није навео да са родитељима проучавају садржаје користећи интернет или енциклопедију. Такође, ниједан васпитач није навео да примењује неки други начин учествовања деце у припреми истраживачких активности. Велики број васпитача укључује родитеље у току припреме средстава и избору теме али мали број их укључује у реализацију активности. Нико није истакао да родитељима пружа могућност да бирају експерименте који ће бити реализовани.

Други задатак истраживања је било идентификовање фактора који утичу на ниво заступљености истраживачких активности. Поставило се питање да ли код деце постоји интересовање за истраживачке активности? На основу одговора анкетираних васпитача, утврђено је да постоји велико интересовање деце за природне појаве; 13 % васпитача сматра да деца веома често показују интересовања, 78% сматра да то раде често и 9% њих сматра да деца повремено показују интересовања. Дечја интересовања у потпуности прати велики број васпитача (72%), док су се остали (28%) изјаснили да то углавном раде. Иако постоји велико интересовање деце за истраживачке активности, више од половине васпитача (63%) нема истраживачки центар у соби, док мањи број њих (37%) има. Када је опремљеност садржајима у питању, велики број васпитача у соби има енциклопедије (43%), магнете (23%) и лупе (24%), компас и хербаријум (5%), док телескоп, микроскоп и инсектаријум не поседује ниједан васпитач. Од материјала у соби васпитачи најчешће користе воду (52%), камен (16%), земљу и биљке (10%), глину и песак (6%), па кандидаткиња истиче да је опремљеност средствима и материјалима, којим деца могу манипулисати, веома мала. Сви анкетирани васпитачи су навели да сами обезбеђују средства и материјале за истраживачке активности. Потребне материјале и средства васпитачи позајмљују од колегиница (18%), а поједини (13%), добијају их од родитеља.

Трећи задатак се односио на то, како родитељи подстичу интересовања и сазнања деце о природним појавама. На основу добијених резултата, велики број родитеља сматра да проводи довољно времена са својом децом и учествује у њиховим омиљеним активностима. Препознају дечја интересовања за природне појаве и са њима разговарају, посматрају, описују појаве и експериментишу. Такође се, на позив васпитача и испољену жељу деце, активно укључују у припрему и реализацију истраживачких активности у вртићу. Ауторка уочава да су резултати добијени анкетирањем родитеља повољнији од резултата добијених анкетирањем васпитача, међутим, они се односе на рад једне васпитне групе. Родитељи који су чинили пригодни узорак, били су више ангажовани него што је то уобичајено, захваљујући иницијативи васпитача у тој васпитној групи.

ЗАКЉУЧАК

Полазећи од тога колики је значај истраживачких активности за развој деце, након разматрања добијених резултата истраживања, кандидаткиња закључује да оне нису довољно заступљене и да у циљу унапређења васпитно-образовног рада у области упознавања деце са природним појавама, треба што чешће укључивати родитеље, организовати посете у истраживачке сврхе, излете у природу, посете музејима. Истраживачке центре у вртићима треба опремити потребним средствима и материјалима за реализацију активности и експеримената, да би се деци омогућило самостално откривање кроз практичан рад, чиме ће се остварити препоруке садржане у педагошкој литератури.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Специјалистички рад је написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Резултати истраживања су детаљно приказани и протумачени у складу са захтевима методологије – специјалистичког рада. Резултати су успешно повезани са постојећим стручним знањима и непосредном праксом. Специјалистички рад садржи све битне елементе. Коришћена је, доступна, савремена стручна литература. Рад садржи практична и теоријска знања, умења и вештине. Рад показује оспособљеност кандидата за сагледавање стручних проблема, даља стручна истраживања, као и мењање васпитне праксе.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:

1. Да ли је рад написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме	ДА
2. Да ли рад садржи све битне елементе	ДА
3. Недостаци рада и њихов утицај на резултат истраживања	НЕМА

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже Наставном већу Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу да се завршни-специјалистички рад под насловом: **ИСТРАЖИВАЧКЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ УПОЗНАВАЊА ПРИРОДНИХ ПОЈАВА** кандидаткиње Марије Новаковић, струковног васпитача, **прихвати и закаже јавна одбрана.**

У Шапцу, 2. јула 2018. године

КОМИСИЈА:

Др Љиљана Станков, професор струковних студија, ментор _____

Др Бранка Будимировић, професор струковних студија, председник _____

Др Вјекослав Будимировић, професор струковних студија, члан _____

